

«فرهیختگان» اقدامات اخیر قوه قضائیه در مسیر شفافیت، عدالتخواهی و بسط آزادی‌های اجتماعی را بررسی کرد

تحول به نفع عدالت

طی یک هفته گذشته، اتفاقات مهم و بزرگی در دستگاه قضایی رخ داده است، اولاً گزارش

یک‌ساله حساب‌های این قوه که پیش از این سر و صدای زیادی به‌پا کرده بود به‌صورت شفاف و با جزئیات دقیق منتشر شد، بعداً سیدابراهیم رئیسی بخشنامه جرم سیاسی را ابلاغ کرد و عملاً تفکیک دادگاه‌های مجرمان سیاسی از مجرمان عادی آغاز شد و نهایتاً درحالی که خبرنگارها با بیم و امید در انتظار ارسال دعوت‌نامه حضور در جلسه دادگاه اکبر طبری بودند، این دادگاه نه‌تنها به‌صورت علنی برگزار شد که به‌صورت زنده وی آن‌تنی رسانه ملی هم رفت.

مجموع این اتفاقات آن هم ظرف سه‌چهار روز هم در منظر افکارعمومی وهم دیدگاه کارشناسان به‌عنوان مجموعه اتفاقات مهم و حتما کم‌نظیر ازبایی شد وبازخورد‌های قابل توجهی هم در فضای مجازی داشت. در این رابطه البته چند نکته قابل ذکر است. اول-سال‌ها پیش کلیدواژه‌ای از جانب رهبر انقلاب مطرح شد که اگر در همان موقع تحقق عینی یافته بود بسیاری از مفاسد عملا امکان وقوع نداشت. کلیدواژه تاریخی رهبری انقلاب مربوط به ۲۷ خردادماه ۸۳ و دیدار با نمایندگان مجلس هفتم است، جایی که ایشان تاکید کردند: «باید با فساد مبارزه جدی کرد. یک پایه مبارزه، شمایید... با دستمال کثیف نمی‌شود شیشه را تمیز کرد. اگر انسان نخواهد با فساد مبارزه کند، باید در درجه اول مراقب

باشد که فساد دامن خودش را نگیرد.» این کلیدواژه مهم نه‌تنها به نمایندگان مجلس، که حتما پیش از آنها به دستگاه قضایی یعنی جایی که قرار است با فساد مبارزه علنی صورت گیرد، بازمی‌گردد. حالا بعد از سال‌ها که خبری از مبارزه درون سازمانی با فساد و پالایش مبارزه‌کنندگان با فساد نبود، در دوره جدید قضائیه این‌پالایش یا گرفته و پس از گذشت مدتی با حذف نیروهای ناسالم جزء، قوه قضائیه به دانه‌درشت‌ها رسیده است. بازداشت اکبر طبری از نیروهای ارشد قوه قضائیه که گفته می‌شود جزء پرنفوذترین افراد در دو دوره ۱۰ ساله دستگاه قضا بوده، اقدامی بود که به‌عنوان مبارزه در بالاترین سطح با فساد درون‌سیستمی شناخته می‌شود. پس در این مورد باید گفت دو مساله مهم در دستگاه قضا رخ داده، اولاً تلاش شده افراد مسالهدار و حتی مفسد از جمع مبارزه‌کنندگان با فساد خارج شوند و ازسویی به حذف نیروهای کوچک و خرد اکتفا نشده و دستگاه قضا در سطوح عالی ریشه فساد را خشکانده است.

دوم-بی‌شک اقدام دستگاه قضا در محاکمه اکبر طبری یک جراحی بزرگ به حساب می‌آید. برخی رسانه‌ها این روزهای گویند در سال‌های گذشته دستتور اکبر طبری در حکم اراده و دستور رئیس دستگاه قضا قابل شناسایی بوده است. آنهایی که طبری را می‌شناختند هرگز گمان نمی‌کردند وی روزی راهی دادگاه شود و در جایگاه متهم بنشیند. حالا حذف وی و جمع چهره‌های سرشناسی که جزء باند و حلقه او به حساب می‌آمدند از ساختار و سازمان قوه قضائیه حتما سختی و تبعات زیادی دارد، چرا که

اقدامات اخیر در قوه قضائیه مصداق «تحول» هستند

دولت و حکومت است خواهد فهمید که درصورت فساد بالاخره دستگاه نظارتی

وقوه قضائیه به‌سراغ و خواهد آمد همان‌طور که روزی فرارسید که این قوه بدون مماشات به‌سراغ نیروی ارشد خود رفت و به این صورت وی را محاکمه کرد. لذا در جمع‌بندی این بخش معتقدم نقاط مثبت اقدام قوه قضائیه در این مساله بیشتر از نقاط ضعف آن است.»

استاد دانشگاه تهران در ادامه به همزمانی برگزاری دادگاه اکبر طبری با ابلاغ بخشنامه جرم سیاسی ازسوی رئیس قوه قضائیه هم اشاره و اضافه کرد: «بعد از ۴۰ سال که انقلاب اسلامی در قانون اساسی خود جرم سیاسی را مورد اشاره قرار داد و تاکید کرده بود مجرم سیاسی باید از مجرمان عادی تفکیک شود و نحوه رسیدگی به پرونده آن، نحوه دفاع و فرآیندهای دیگر به‌صورت ویژه و متفاوت انجام پذیرد، همچنان شاهد بودیم که قوانین و تاکیدات مربوط به آن در کشور اجرایی نشده وبا مجرمان سیاسی مانند دیگر مجرمان برخورد می‌شد. از این‌رو مواجهه درست با کسانی که دغدغه‌هایی نسبت به کشور داشتند باید انجام می‌شد و ازسوی دیگر ابزار دست رسانه‌های خارجی که چنین اتفاقی را برای ضربه‌زدن به کشور استفاده می‌کردند باید حذف می‌شد، لذا وقتی آقای رئیسی تکلیف این وضعیت را تعیین کرده و بخشنامه اجرای دقیق جرم سیاسی را ابلاغ کرد هم امیدواری برای فعالیت قسری که به‌دنبال ضربه‌زدن به کشور نیستند فراهم شد و هم آن ابزار فشار از دست رسانه‌های معاند بیرون آمد.»

امین‌زاده قرار گرفتن ابلاغ بخشنامه جرم سیاسی در کنار برگزاری دادگاه اکبر طبری را تکمیل‌کننده هم دانست و اظهار کرد که از دیدگاه وی جمع چنین اقداماتی مصداق بروز تحول در دستگاه قضایی کشور است.

وی در پایان اضافه کرد: «تعامل ویژه قوه قضائیه از یک‌سو با مردم و ازسوی دیگر با دستگاه تقنینی می‌تواند خلأها و ایرادات کنونی را هم پوشش دهد و به تداوم تغییرات و اقدامات مثبت و قابل‌توجه قوه قضائیه کمک کند.»

سیاست



پنجم-مجازی انتشار اطلاعات حساب‌های قوه قضائیه نمونه‌ای از تعهد به شفافیت و محرم دانستن مردم در امر حکومتاری بود. اتفاقی که آن‌هم در نوع خود بی‌سابقه و بی‌نظیر است. انتشار جزئیات این حساب‌ها به‌علاوه برگزاری علنی دادگاه طبری حالا نشان می‌دهد شفافیت به‌عنوان گام اول مبارزه با فساد جدی گرفته شده و در این مسیر هم عزم راسخی برای عمل وجود دارد. موارد یادشده در بالا البته شامل توضیح دهنده همه اقدامات مثبت دستگاه قضا در این یک‌سال ونیم مسئولیت سیدابراهیم رئیسی نیست، چنانکه حمایت از کارآفرینان به‌عنوان حمایت از اصل تولید در کشور یا برخی اقدامات مهم دیگر دستگاه قضا نیامده است، اما به‌نظر می‌رسد جمع همین سه مورد هم نشان دهنده وقوع یک تغییر بزرگ در دستگاه قضا و حتما نمونه‌ای از تحول آفرینی خواهد بود، مجموعه اقداماتی که مسیرها را برای عدالتخواهی بیشتر، بسط آزادی‌های اجتماعی و نهایتاً تامین حقوق عامه باز می‌کند.

عدالت و مبارزه با فساد در سطوح بالانست، به‌صورت موازی و همزمان اقدام مهمی هم در راستای بسط آزادی‌های اجتماعی و تامین حقوق فعالان سیاسی و کسانی که دغدغه اصلاح کشور را دارند، انجام شده است. بعد از سال‌های سال، بالاخره با جزئیات، چگونگی برگزاری دادگاه جرم سیاسی و رسیدگی به پرونده‌های این حوزه طی بخشنامه‌ای ازسوی دستگاه قضا تدوین وبه‌همه‌بخش‌ها ابلاغ شد. این اتفاق با عنایت به عزم هسته مرکزی دستگاه قضا برای برگزاری دادگاه‌های جرم سیاسی امیدواری‌های زیادی برای توقف روال قبلی ایجاد کرده و حالا همه منتظرند با حذف نگاه امنیتی به فعالان سیاسی، دوران جدید کشتگری برای اصلاح در کشور آغاز شود. ناگفته نماند رئیسی در ماه‌های گذشته تعداد زیادی از کسانی را که مشمول جرم سیاسی می‌شدند اما با قوانین عادی و رویه‌های معمول محاکمه‌شده بودند، از بندرها کرد و سرنوشت‌شان را تغییر داد تا نشان دهد در این مسیر جدی و راسخ است.

ابوالفضل ابوترابی در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

قبح برخورد با مفاسد بزرگ شکسته شد

این نماینده مجلس همچنین تصریح کرد: «برخورد با نفوذ چنین مفسد دانه‌درشتی پیام مهمی به جامعه دارد و آن پیام این است که آیت‌الله رئیسی در بحث مبارزه با مفاسد خودی و غیرخودی نمی‌شناسد و با همه مفسدان برخورد سخت می‌کند.» وی درباره تبعات چنین مبارزه‌ای با مفاسد از داخل قوه قضائیه یادآور شد: «این اقدام قاطع چه‌در کوتاه‌مدت و چه‌در بلندمدت به‌نفع کشور، نظام و قوه قضائیه خواهد بود.» ابوترابی با تاکید بر اینکه هیچ تبعاتی را برای چنین اقدام قاطعی متصور نیستم، افزود: «وقتی مردم ببینند قوه قضائیه برخورد با مفاسد را از داخل نهاد خود آغاز کرده است اعتمادشان به دستگاه قضایی بیشتر خواهد شد.»

بسته شدن پرونده‌های فساد افق جدیدی در بحث عدالتخواهی خواهد بود این نماینده مجلس یازدهم همچنین تاکید کرد: «اگر این پرونده‌های فساد بسته‌شود، این امر قطعا می‌تواند افق جدیدی در بحث عدالتخواهی محسوب شود.» این حقوقدان در بخش دیگری از این گفت‌وگو به پیش‌بردن بحث «جرم سیاسی» ازسوی دستگاه قضایی پرداخت و گفت: «بنده طراح جرم سیاسی در مجلس نهم بودم و آن را به قانون تبدیل کردیم، اما متأسفانه این قانون از سال ۹۵ تا کنون اجرایی نشده است.» وی با بیان اینکه این قانون اصلاحیازی به بخشنامه ندارد و قانونی که دارای صراحت است باید اجرا شود، اضافه کرد: «البته از آنجایی که قضات با این قانون بیگانه بوده و آموزش‌های لازم را ندیده‌اند، این بخشنامه باعث شد به قضات گوشزد شود که قانون جرم سیاسی را اجرا کنند.»

بابت عمل نکردن قضات به قانون جرم سیاسی گلایه داریم

ابوترابی با بیان اینکه ما از عمل نکردن قضات به قانون جرم سیاسی گلایه داشته‌ایم، تصریح کرد: «متأسفانه آنها در این قضیه عملکرد مطلوبی نداشتند، لذا این اتفاق تحول نیست اما از این جهت که رئیس دستگاه قضایی بر اجرای قانون جرم سیاسی تاکید و توجه قضات را به آن معطوف کردند، خوب است.»

ابوالفضل ابوترابی، حقوقدان و نماینده مردم نجف‌آباد، تیران و کرون در مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با «فرهیختگان» با اشاره به برخورد قاطع قوه قضائیه با طبری، معاون اجرایی رئیس سابق این قوه و تحول در عدالتخواهی با چنین اقدامی اظهار داشت: «یکی از اقدامات بسیار بزرگ آیت‌الله رئیسی این بود که مبارزه با مفاسد را از دستگاه قضایی آغاز کرد و این امر شعار مبارزه با مفاسد را برای مردم باورپذیر می‌کند.»

مبارزه واقعی با فساد در حال تحقق است

ابوترابی با بیان اینکه مبارزه با این فرد که منتسب به قوه قضائیه بوده نشان می‌دهد مبارزه واقعی با فساد در حال تحقق است، افزود: «این اقدام یک کار بسیار عالی و بزرگی بود که آقای رئیسی آن را برعهده گرفت و پیش برد، از این‌رو چنین مسیر روشنی باید ادامه یابد.»

عضو کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس دهم ادامه داد: «آن‌شاء‌الله با همین سرعتی که ازسوی قوه قضائیه شاهد بودیم، سایر دستگاه‌ها و نهاد‌های مهم کشور نیز برخورد با مفاسد را از داخل سازمان خود آغاز کنند.»

قبح برخورد با مفاسد بزرگ پس از محاکمه طبری شکست

وی با اشاره به شکسته‌شدن قبح برخورد با مفاسد بزرگ تصریح کرد: «این اتفاق تحول در عدالتخواهی است؛ البته پیش از این نیز اقدامات بزرگی در بحث مفاسد در زمان آملی لاریجانی شروع شده بود که در این زمینه به‌طور مثال پرونده «محسن هاشمی» بسیار مهم بود.»

اهمیت پرونده اخیر در این است که طبری از افراد دستگاه قضایی بوده است

ابوترابی در همین زمینه پرونده رسیدگی به جرائم محمدرضارحیمی و حسین فردون را نیز بسیار مهم ازبایی کرد و در عین حال گفت: «اهمیت پرونده اخیر در این است که طبری از افراد دستگاه قضایی بوده است.»

برخورد با طبری شروع خیلی خوبی برای مبارزه با مفاسد است

بحث یک دادگاه نیست بلکه فرآیندی است که در زمینه مبارزه با مفاسد آغاز شده است. به‌، شروع خیلی خوبی است.

فارغ از بحث عدالتخواهی، در زمینه آزادی خواهی تحلیل شما از پرداختن به موضوع جرم سیاسی ازسوی دستگاه قضایی چیست؟ من معتقدم اصلا اتفاق خاصی در زمینه جرم سیاسی نیفتاده است، چرا که این بحث از اول انقلاب مطرح بوده و ۴۱ سال قبل قانون اساسی تصویب کرده که جرم سیاسی باید تعریف شود، اما تازه در سال ۹۵ و پس از ۳۵ سال جرم سیاسی را تعریف کردند. جرم سیاسی یعنی یک نفر مقابل حکومت بایستد و بگوید شما به‌عنوان حاکم صلاحیت ندارید و من می‌خواهم با عمل مجرمانه شما را کنار بگذارم؛ آیا اجازه چنین چیزی داده شده است؟ بدیهی است ما جرم سیاسی نداریم و ازسوی دیگر نیز آن را در حد توهین به روسای سه قوه فروکاستند، آن‌هم درصورتی که با هدف اصلاح امور باشد. بنابراین به اعتقاد من چیزی که آقای رئیسی نیز در این بخشنامه گفته، عین قانون است و اجرا می‌شود برخی قضات آن را قبول ندارند.

اما در نقض این صحبت شما همین چند هفته گذشته شاهد بودیم که کارگران هیکو تیرنه شدند و این نشان می‌دهد گام مهمی در این زمینه برداشته شده است و قطعا تحول یکباره ایجاد نمی‌شود. به‌هرحال باید منتظر نتیجه باشیم، وقتی متهمان اصلی با حمایت